

NOTA DE FUNDAMENTARE

la Proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul și tarifele de calcul al cuantumurilor despăgubirilor prejudiciului cauzat pentru încălcări ale legislației silvice

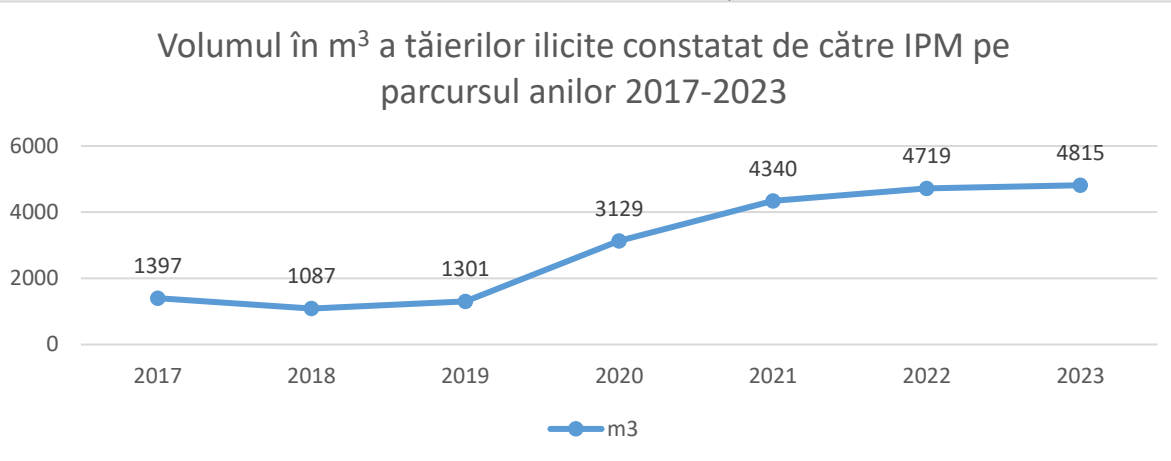
1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul și tarifele de calcul al cuantumurilor despăgubirilor prejudiciului cauzat pentru încălcări ale legislației silvice
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii Guvernului privind modul și tarifele de calcul al cuantumurilor despăgubirilor pentru prejudiciul cauzat prin încălcarea legislației silvice este elaborat în baza prevederilor art. 70 alin. (2) din Codul silvic nr. 69/2024, care stipulează că: „ <i>Modul și tarifele de calcul al cuantumurilor despăgubirilor prejudiciului cauzat pentru încălcări ale legislației silvice stabilite la alin. (1) se aprobă de Guvern.</i> ”
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
<p>Până la data de 26 aprilie 2025, reglementarea despăgubirilor pentru prejudiciile aduse fondului forestier s-a realizat în temeiul Codului silvic nr. 887/1996, prin anexele nr. 1–15 ale acestuia. Odată cu intrarea în vigoare a noului Cod silvic nr. 69/2024, acest cadru normativ a fost abrogat, iar anexele menționate și-au pierdut aplicabilitatea legală.</p> <p>Această situație generează un vid normativ cu privire la metodologia de stabilire și la cuantificarea despăgubirilor pentru prejudiciile silvice, afectând în mod direct aplicarea eficientă a legii.</p> <p>Situația actuală și impactul generat</p> <p>În lipsa unei Regulament care să reglementeze aspectele menționate, autoritățile competente nu mai pot evalua și impune despăgubiri pentru prejudiciile provocate fondului forestier, fapt ce conduce la:</p> <ul style="list-style-type: none">• imposibilitatea recuperării prejudiciilor materiale de la persoanele fizice și juridice vinovate;• lipsa unui instrument coercitiv eficient în prevenirea faptelor ilegale;• riscuri de pierderi semnificative la bugetul de stat și al gestionarilor fondului forestier;• vulnerabilizarea agentului constatat, care nu mai poate aplica eficient sancțiuni și măsuri de reparare a prejudiciului. <p>În plus, la același subiect, cuantumurile stabilite anterior au rămas la nivelul anului 1997, fără nici o actualizare în peste două decenii, iar, potrivit datelor oficiale, prețul mediu al unui m³ de masă lemnoasă a crescut de aproximativ 12 ori în această perioadă. În contrast, despăgubirile prevăzute în Codul silvic nr. 887/1996 nu reflectă nici valoarea economică actuală a masei lemnoase, nici gradul real al prejudiciului adus mediului.</p> <p>Datele preluate din rapoartele Inspectoratului pentru Protecția Mediului confirmă că volumul tăierilor ilicite este în creștere constantă, în special în fondul forestier proprietate publică a statului, în acest sens, lipsa unei reacții normative rapide va amplifica fenomenul și va submina autoritatea instituțiilor de control.</p>

Fundament juridic și necesitatea unei intervenții urgente

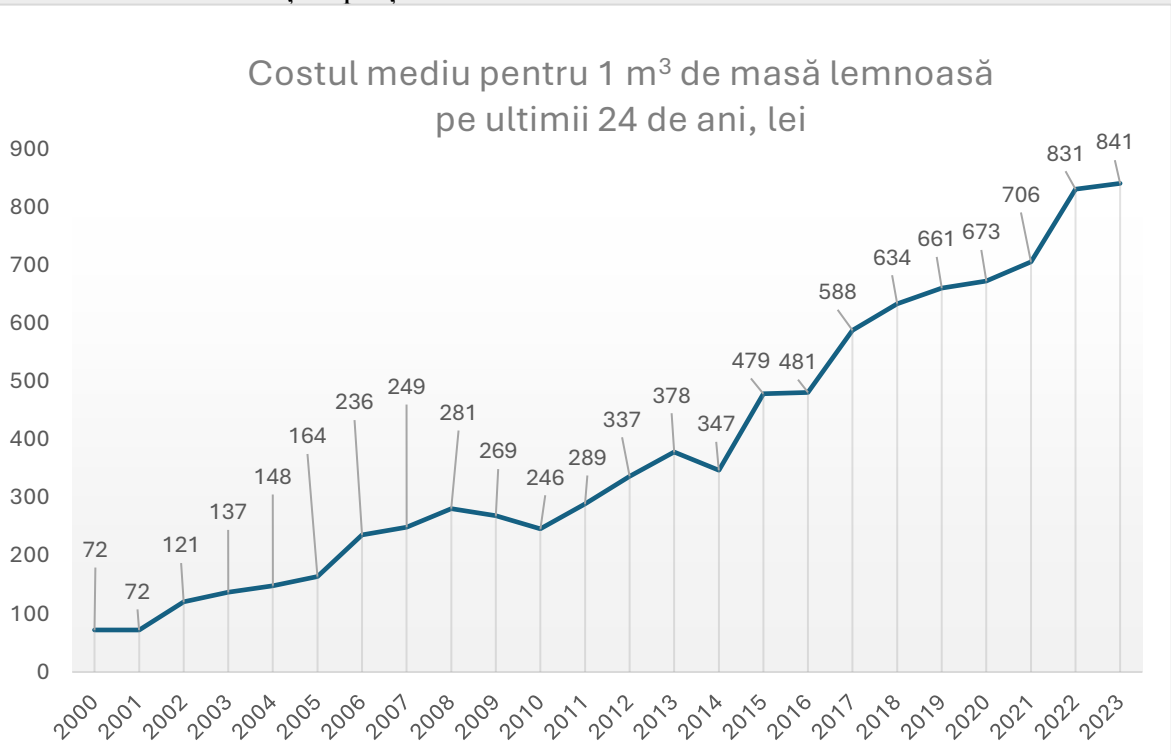
În conformitate cu principiul *reparații integrale a prejudiciului* și al *proporționalității sancțiunii*, este esențial ca despăgubirile silvice să reflecte valoarea economică actuală a prejudiciului și să aibă un caracter preventiv și coercitiv, majorarea de 10 ori a cuantumului prejudiciului vine în primul rând să prevină încălcările în domeniul de referință și să responsabilizeze actorii implicați sau care își doresc să acționeze ilegal.

Totodată, conform art. 75 și art. 93 din Codul silvic nr. 69/2024, atribuțiile de stabilire a metodologiilor și cuantumurilor pentru daune silvice revin Guvernului, prin promovarea unei hotărâri propuse de Ministerul Mediului, cu avizul pozitiv al instituțiilor relevante.

Conform rapoartelor anuale ale Inspectoratului pentru Protecția Mediului, volumul tăierilor ilicite de arbori este în creștere constantă în ultimii ani.

Analiza evoluției prețului mediu al unui m³ de masă lemnoasă în ultimii ani

Alte argumente care fac iminentă aprobarea proiectului propus:

1. Devalorizarea banilor în timp (inflația cumulată)

Cuquanturile stabilite în 1997 nu au fost ajustate niciodată, în timp ce rata cumulată a inflației în Republica Moldova din 1997 până în 2025 depășește 1000%. Valoarea reală a despăgubirilor actuale este, astfel, **de 10 ori mai mică** decât atunci când au fost adoptate, *aceasta face ca sancțiunea să nu mai aibă nicio greutate economică reală.*

2. Atractivitatea economică a tăierilor ilegale

Valoarea de piață a masei lemnoase a crescut exponențial (de 12 ori, conform datelor). Când prejudiciul produs este mult mai valoros decât sancțiunea aplicabilă, se creează o încurajare **în contradictoriu**, iar *infractorii silvici preferă să riște amenda, deoarece pot obține profituri mult mai mari decât pierd eventual prin sancțiune.*

3. Efect de descurajare insuficient

Studiile în criminologie și economie arată că pentru ca o sancțiune să fie eficientă, aceasta trebuie să fie **predictibilă, aplicabilă și semnificativă**, în acest sens, *Cuquantumurile actuale nu satisfac criteriul „semnificativ”, fiind percepute ca o simplă taxă pentru a continua ilegalitatea.*

4. Dezechilibru între prejudiciu și sancțiune

În prezent, în anumite cazuri, **valoarea lemnului tăiat este de 10-15 ori mai mare** decât suma despăgubirilor legale. Acest dezechilibru:

- nu reflectă realitatea ecologică și economică;
- nu oferă niciun temei moral pentru conformare;
- subminează încrederea în instituțiile de drept și în legislație.

5. Necesitatea alinierii la standardele europene

În majoritatea statelor membre ale UE, cuantumul despăgubirilor silvice este **corelat cu prețul pieței, gradul de protecție al speciei și valoarea ecosistemică**, în acest sens, *menținerea unor sume simbolice plasează Republica Moldova în afara bunelor practici internaționale privind protecția pădurilor.*

6. Protecția biodiversității și a funcțiilor ecosistemice

Pădurea (*fondul forestier indiferent de forma de proprietate*) nu este doar o sursă de lemn, ci un ecosistem cu funcții multiple: protecția solului, reglarea climei locale, habitat pentru specii, sursă de apă, în acest sens, *prejudiciile aduse nu sunt doar economice, ci și ecologice și sociale, iar despăgubirile trebuie să reflecte acest lucru.*

7. Întărirea autorității instituțiilor cu calitate de agent constatator și/sau entităților silvice

Valori neactualizate afectează inclusiv autoritatea agentului constatator și personalului silvic, care:

- este expus la conflicte cu infractorii;
- pierde credibilitate în fața comunității;
- nu au mijloace coercitive eficiente.

8. Contribuția la bugetul de stat și/sau al entităților silvice

Despăgubirile corect dimensionate pot:

- aduce venituri semnificative la buget de stat;
- permite finanțarea acțiunilor de regenerare forestieră;
- compensa daunele aduse patrimoniului forestier.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Obiectivele proiectului:

- Prevenirea și descurajarea încălcărilor legislației silvice prin majorarea de 10 ori a cuantumurilor despăgubirilor față de nivelul anterior;
- Protejarea și conservarea fondului forestier;
- Asigurarea unui mecanism clar și previzibil de calcul al despăgubirilor pentru deteriorarea, distrugerea sau exploatarea ilegală a pădurilor;
- Stabilirea unui sistem echitabil, proporțional cu gravitatea prejudiciului;
- Repararea prejudiciului cauzat mediului forestier.

Principalele elemente noi sunt:

- Utilizarea unităților convenționale pentru calculul prejudiciului;

<ul style="list-style-type: none"> - Introducerea tarifelor pentru cazuri neprevăzute anterior (ex: lipsa arborilor model, poluare cu deșeuri, incendii); - Separarea clară a prejudiciilor din cauza factorilor fizici, chimici sau biologici (ex: foc, vătămări mecanice etc.).
3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare
Opțiuni alternative nu au fost luate în considerare, acestea nefiind actuale în cazul dat.
4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public
Nu este aplicabil.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Pentru implementarea proiectului de act normativ nu va necesita alocarea de mijloace financiare suplimentare din bugetul de stat.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Prezentul proiect nu are impact asupra activității de întreprinzător. Proiectul nu cade sub incidența prevederilor art. 13 din Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător.
4.4. Impactul social
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu este aplicabil.
4.5. Impactul asupra mediului
<p>Proiectul va avea un impact pozitiv, durabil și substanțial asupra mediului, contribuind la protecția și conservarea resurselor forestiere și la reducerea presiunii antropice asupra ecosistemelor naturale. Majorarea cuantumurilor despăgubirilor pentru încălcările legislației silvice reprezintă un instrument eficient de responsabilizare a factorilor implicați, prin creșterea costului nerespectării legii. Această măsură încurajează respectarea reglementărilor de mediu prin sancțiuni proporționale cu prejudiciul adus.</p> <p>Aplicarea tarifelor majorate va contribui semnificativ la prevenirea defrișărilor ilegale, a tăierilor abuzive, a incendiilor provocate și a altor acțiuni distructive care afectează negativ funcțiile ecologice ale pădurilor. Astfel de acțiuni au consecințe directe asupra calității aerului, a solului, a resurselor de apă, a biodiversității și a capacității ecosistemelor de a furniza servicii esențiale societății, inclusiv reglarea climatică, stocarea carbonului și prevenirea eroziunii solului.</p> <p>Prin stabilirea unor tarife mai mari, proiectul stimulează o conduită responsabilă din partea tuturor celor care interacționează cu fondul forestier, fie că este vorba de operatori economici, persoane fizice sau instituții. Aceasta va duce la o reducere a fenomenului de exploatare ilegală, la o mai bună gestionare a pădurilor și la o reacție mai promptă din partea autorităților competente în sancționarea faptelor de degradare a mediului.</p> <p>Pe plan economic, fondurile colectate prin aplicarea despăgubirilor vor putea fi direcționate către activități de reîmpădurire, reconstrucție ecologică, achiziționarea de echipamente moderne de monitorizare, susținerea cercetării în domeniul silvic și</p>

dezvoltarea unor programe educaționale de conștientizare ecologică în rândul populației.

Totodată, măsurile propuse vor consolida cadrul instituțional de intervenție în cazurile de prejudicii silvice, prin clarificarea și standardizarea procedurilor de evaluare și calcul a despăgubirilor, reducând astfel riscurile de interpretare neunitară și de aplicare inefficientă a încălcărilor.

Pe termen lung, implementarea prezentului proiect va contribui la consolidarea cadrului de protecție a pădurilor și la menținerea integrității ecosistemelor forestiere. În același timp, va promova o cultură a legalității și a respectului față de patrimoniul natural național.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu au fost identificate

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

Prezentul proiect de act normativ nu are scopul de a transpune prevederi ale legislației UE.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea elaborării proiectului actului normativ propus, a fost plasat pe pagina web <https://particip.gov.md> la data de 11.12.2024.

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea consultărilor publice asupra proiectului propus, proiectul a fost plasat pe pagina web <https://particip.gov.md> la data de 22.04.2025.

7. Concluziile expertizelor

Conform art. 36 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative Proiectul a fost supus expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție. Conform art. 37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative Proiectul a fost supus expertizei juridice de către Ministerul Justiției.

Toate obiecțiile și recomandările au fost examinate și luate în calcul la definitivarea proiectului.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul actului normativ va pune în aplicare prevederile art. 70 alin (2) Codului silvic nr. 69/2024.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Intrarea în vigoare a actului normativ la publicarea lui în Monitorul Oficial al Republicii Moldova este iminentă, din considerentul că, la moment se înregistrează un vacuum normativ pe aspectul calculării despăgubirilor prejudiciului cauzat pentru încălcări ale legislației silvice.

În continuare, Ministerul Mediului își va reorganiza structura instituțională existentă, Secția politici în domeniul forestier și cinegetic, pentru a avea capacitatea de administrare, analiză și monitorizare, inclusiv a prevederilor proiectului propus.